

בעניין: המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

ע"י ב"כ עוה"ד דניאל שנהר ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; 052-3778327; פקס: 02-6276317

העותר

- נ ג ד -

שירות בתי הסוהר

ע"י ב"כ עוה"ד מיטל בוכמן-שינדל
מפרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

המשיב

תגובת העותר לתגובה מטעם המשיב

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 25.1.16, מתכבד העותר להגיש תגובה זו לתגובתו של המשיב לעתירה, כדלקמן:

1. זוהי עתירה למתן צו-על-תנאי, בדרישה שהמשיב ישפר את תנאי הכליאה הקשים באגף נחקרי שב"כ בבית הסוהר שקמה באשקלון (להלן: **האגף**). זאת, על מנת שיעלו בקנה אחד עם דרישות הדין. לחלופין, עד לשיפור התנאים, נדרש המשיב להעביר את הכלואים במקום למתקן כליאה בו התנאים אנושיים.
2. ביום 19.1.16 הגיש המשיב את תגובתו לעתירה. בתגובה מבקש המשיב כי בית המשפט הנכבד ידחה את העתירה על הסף, וכן לגופו של עניין.
3. ראשית נבקש להתייחס לבקשת המשיב כי העתירה תידחה על הסף. לאחר דיון מקדמי זה, נבקש להגיב לבקשה לדחות את העתירה לגופה, תוך שנראה כי מהתגובה עצמה עולה שנדרשת התערבות שיפוטית בכדי להביא את תנאי הכליאה באגף להלום את הנדרש בדין.

לעניין העילות לדחייה על הסף

4. המשיב סבור שעל בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה מפאת קיומו של סעד חלופי, בדמות הגשת עתירת עציר בכל הנוגע לתנאי הכליאה.
5. בכל הכבוד, "עילה" זו אין בה כל ממש, ואל לו לבית המשפט הנכבד להסכין לה.
6. עסקינן בבני אדם, עצורים פלסטינים ברוב רובם של המקרים, שנלקחים מביתם באישון ליל ומובאים למתקן החקירות בשקמה לחקירת שב"כ. להווי ידוע, ואין צורך לפרט יתר על המידה, כי מדובר בחקירות אינטנסיביות ביותר, במהלכן עומדים הנחקרים בפני לחצים נפשיים קשים.
7. בנוסף לכך, בשל תנאי הכליאה הקשים מנשוא השוררים באגף, וכן בשל העובדה שהנחקרים כמעט ואינם ישנים, העצורים מצויים במצוקה פיזית לא פשוטה. תימוכין לכך ניתן למצוא

- בתצהירים, שצורפו כנספחים לעתירה (אולם גם בלא התצהירים, מדובר בדברים המובנים מאליהם).
8. האם ניתן לצפות כי אדם סביר, השרוי במצוקה נפשית ופיזית כה קשה, ימהר להגיש עתירת עצור דווקא בכל הנוגע לתנאי הכליאה בהם הוא מוחזק? לא ניתן לצפות מאדם הנתון בחקירה לוחצת ומלחיצה, והדואג לגורלו ולחירותו, כי יעסוק בהגשת הליכים (אגביים לעניין שלילת החירות) לערכאות שונות.
9. לא זו אף זו; להווי ידוע כי אחוז גבוה מאוד מאותם נחקרים מנועים מלהיפגש עם באי כוחם, אף לא במסגרת דיוני הארכות המעצר בבית המשפט הצבאי במקום. בנוסף, הנחקרים מוחזקים בבידוד מוחלט, בלא קשר לאדם כלשהו זולת חוקרים וסוהרים. האם ניתן לצפות כי אדם, השרוי בבידוד, ואשר אינו מקבל כל ייעוץ משפטי, יידע לעמוד על זכויותיו בדמות הגשת הליך לבית משפט מוסמך בנוגע לתנאי מעצרו? נראה כי התשובה לכך ברורה.
10. והנה, עיון בדו"ח הביקור שצורף לתגובת המשיב וסומן **מש/3**, בעמוד 7 שם, מעלה כי "נציגי המתקן כולם מסרו כי לא נתקלו כמעט אף פעם בעתירות אסירים מצד עצורים ביטחוניים המוחזקים במתקן" (ההדגשה שלי – ד.ש.). היא הנותנת; היעדרן המוחלט של עתירות עצור מעיד כי אין זו אופציה ריאלית מבחינתם של המוחזקים במקום. עתירה עקרונית היא הדרך היחידה בה ניתן לתקוף את תנאי הכליאה הלא אנושיים באגף.
11. נוכח כל האמור לעיל, עילה זו לדחייה על הסף מתאינת, ואין בה ממש.
12. עוד טען המשיב כעילה לדחיית העתירה על הסף כי התצהירים עליהם מתבססת העתירה פגומים, ולכן אין על בית המשפט הנכבד להידרש לה.
13. מדובר בהעלאת טענה קשה ומקוממת, ואף לא חברית, כלפי העותר, שהינו ארגון זכויות אדם מוכר ומבוסס, העוסק מזה קרוב לשלושה עשורים בליטיגציה לשם הגנה על זכויותיהם של הפלסטינים הנתונים לכיבוש צבאי. מעולם לא נטען כך כלפי העותר לפני כן, וטוב היה עושה המשיב לו היה נמנע מלהעלות עניין זה כך.
14. בשל זאת, ובטרם נדון בעניין לגופה, **נבקש למחות בתוקף על עצם העלאת הטענה החצופה הזו** (ונעיר כי הפעם הראשונה שבה נטענה הטענה היתה במסגרת התגובה; מצופה היה, אם בכלל, כי תובא לידיעת העותר טרם העלאתה בפני בית המשפט הנכבד).
15. המשיב טוען כי עורכת הדין מטעם העותר לא היתה במתקני המשיב בתאריכים המצוינים על גבי התצהירים שצורפו לעתירה (על אף שהוא מודה כי העצורים שתצהיריהם צורפו אכן הוחזקו באותם מתקנים בתאריכים האמורים). המשיב מסתמך לצורך העלאת הטענה השערורייתית הזו על מה שנחזה כפלט של רישום ממוחשב כלשהו מטעמו, ממנו עולה כביכול נכונות הטענה.
16. ראשית, עיון שטחי בפלט מעלה אי דיוקים מתמיהים ו"חורים" לא מוסברים: בחלק אחד של הטבלה רשום כי מספר הרישיון של ב"כ העותר הוא 37126, בחלק אחר 39126 (המספר הנכון הוא 39126); אין כמעט תיעוד על ביקורים בשנת 2013; חלק מהרישומים מלאים, חלקם חסרים.
17. שנית, ומניסיון רב שנים של הח"מ, הרישום בשערי בתי הכלא, כאשר מגיע מבקר המבקש להיכנס בשעריו, נעשה באופן ידני, ביומן מבקרים, על-ידי הסוהר האמון על השער. רק לאחר שהמבקר נכנס לכלא, מזינים (או שאינם מזינים) הסוהרים את הנתונים למערכת ממוחשבת. בכל הכבוד, לא ניתן להסתמך על מערכת שמנוהלת כבדרך אגב ובלא בקרה בכדי להשחיר פני עותר בצורה שבה עשה המשיב.

18. שלישית, וכדי להדגים את הנאמר; במסגרת רע"ב 769/14 עאהד ג'ולמה נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם) ביקש מר ג'ולמה כי בית המשפט הנכבד יתערב בהחלטת המשיב למנוע מאשתו לבקרו בכלא. בתשובה לבקשה (עליה הסתמך כבוד בית המשפט בדחותו אותה), טען המשיב כי המבקש לא מגלה לבית המשפט כי אשתו דווקא ביקרה אותו בכלא, בניגוד לנטען על-ידו. טענה תמוהה זו הועלתה בהסתמך על אותה מערכת רישום (מדויקת להפליא כך נראה) עליה מנסה להסתמך המשיב בעתירה דכאן.

19. והנה, אותו מבקש הגיע למוקד להגנת הפרט (העותר כאן) וביקש את סיועו בתיקון המעוות, ובהשגת אישור לאשתו לבקרו בכלא.

20. העותר נאלץ לפנות בעניינו לראש אגף האסיר אצל המשיב, בדרישה כי יבדוק את מערכת הרישום ויתקן את הטעות הקשה, בעטיה נקבע שהמבקש הוא, בעצם, שקרן.

21. והנה, ביום 28.1.16 הגיע למשרדי העותר מכתבה של קצינת הכליאה של מחוז מרכז במשיב, בו נמסר כי אכן אירעה שגיאה במערכת הרישום, וכי אשת המבקש נרשמה כמבקרת תחת שירשמו ילדיה (שהם אלו שביקרו את אביהם בכלא).

22. עולה מכאן כי מערכת הרישום של המשיב אינה מדויקת בלשון המעטה, נתונה לטעויות אנוש למכביר, ואין להסתמך עליה כראיה חלוטה לכל צורך שהוא. בוודאי נכון הדבר כאשר הטענה מועלית כבסיס להכפשה של ארגון זכויות אדם.

העתק מכתבה של קצינת הכליאה של מחוז מרכז מצורף ומסומן ע/13.

23. רביעית, להווי ידוע כי כל פנייה של ב"כ, המבקש לבקר אסיר המוגדר "ביטחוני", צריכה להיעשות בכתב. זאת, בנוסף לתיעוד הידני של הנכנסים ביומן מבקרים, כפי שתואר לעיל. לאור זאת, ובאם מבקש המשיב לערוך חקירה מדוקדקת של הנושא (וחבל שלצורך כך מוקדשים כל כך הרבה משאבים, תחת שיוקדשו לשיפור תנאי הכליאה באגף), יתכבד ויבדוק ויביא בפני בית המשפט ממצאים שמעלים כי לא נמצאו פניות בכתב של ב"כ מטעם העותר וכי לא נמצא תיעוד ידני של כניסתה לכלא בתאריכים שצוינו.

24. לסיכומה של נקודה מצערת זו, טוב היה עושה המשיב לו היה נמנע מ"עילה" מכפישה ופוגענית זו. העותר מבקש, בכל הכבוד הראוי, שבית המשפט הנכבד יורה למשיב להתנצל בפני העותר על העלאתה מלכתחילה.

לגופם של דברים

25. המשיב קובע כי הוא חולק על עמדת העותר לפיה תנאי הכליאה באגף קשים הם. לביסוס קביעתו זו מסתמך המשיב על שלושה דו"חות ביקור שנערכו באגף, ואשר צורפו לתגובה. אולם, עיון מדוקדק בדו"חות מעלה תמונה בעייתית עד מאוד בכל הקשור לתנאי הכליאה באגף, שאינם כפי שהם מוצגים בגוף התגובה.

26. כאן המקום לציין, כהערת אגב שהיא מהותית לענייננו, שמעיון בדו"חות הביקור ניתן להתרשם שלא מדובר בביקורות פתע, אלא בהגעה מתואמת של המבקרים למתקן. עוד ניתן להתרשם כי המבקרים אינם בוחרים בעצמם את התאים אותם הם בוחנים, אלא נלקחים לשם על-ידי מלוויהם. עוד ניתן להתרשם כי המבקרים אינם בוחרים בעצמם את הכלואים איתם הם משוחחים (באמצעות מתורגמן של המשיב), אלא אלה נבחרים על-ידי המלווים.

27. אם כך, לא רק שמדובר בדו"חות ביקור רשמיים, כך שניתן להניח מראש שהביקורת המופיעה בהם מנוסחת בלשון זהירה, אלא שמראה העיניים שיכול להתגלות במצב כזה הוא מוגבל מראש.

28. מה עוד, שלכל ביקור וביקור **התלוו אנשי שב"כ**, על אף שלא אמורה להיות להם נגיעה לעניין תנאי הכליאה באגף, המצוי כולו בסמכות המשיב. יש בנקודה זו להעיד על ממשק בעייתי בין השב"כ למשיב בכל הנוגע לתנאי הכליאה, כאמצעי חקירה בפני עצמו.

29. העובדה שאף בהינתן מצב בסיסי זה, עדיין מעלים דו"חות הביקור כל כך הרבה היבטים בעייתיים, המחזקים את הנטען בעתירה ובתצהירים שצורפו אליה, אומרת דרשני.

30. לא זו אף זו, אף מהדברים שנכתבים בתגובה עצמה עולה כי המשיב עצמו מודה בכך שישנם היבטים מטרידים מאוד בתנאי הכליאה באגף, היבטים הדורשים טיפול. נפרט.

הקמת מחיצה בין השירותים לתא

31. המשיב מציין בתגובתו כי הוא החל ביישום פיילוט להתקנת מחיצה בין המקום בו מצוי בור הספיגה (או שירותי הכריעה) לבין יתר הצינוק. בכך, מודה המשיב בבעייתיות שבמצב הנוכחי, בו מוטלים עצורים בתאים זעירים כאשר חלק מגופם נמצא על גבי שירותי כריעה.

32. המצב כפי שהוא היום אינו עולה בקנה אחד עם הדין, מאחר שיש בהחזקת כלואים בתנאים כאלה משום פגיעה אנושה בכבודם הבסיסי ביותר. יש בכך הפרה של המשיב את האיסור המוחלט על טיפול אכזרי, לא אנושי ומשפיל, איסור לו מדינת ישראל מחויבת מכח האמנה נגד עינויים (ראו סעי' 68-71 לעתירה).

33. בתגובתו מציין המשיב כי ייעשו מאמצים לסיים את פיילוט התקנת המחיצות בתאי העצורים עד לסוף שנה זו (2016). העותר סבור כי אין בכך די, וכי על בית המשפט הנכבד להורות למשיב להשלים בסד זמנים נתון את התקנת המחיצות הללו. מדובר בדיני נפשות ממש.

הבחינה מחדש של סוגיית התאורה

34. המשיב מציין בתגובתו כי הוא בוחן מחדש את מדיניותו בנוגע לתאורה הקבועה בתאים, הדולקת 24 שעות ביממה.

35. המוחזקים במתקן מתלוננים כי האור העמום, בצבע צהוב-כתום, טורד את מנוחתם (המועטה ממילא), מונע מהם שינה, וגורם להם לכאבי ראש ואף להזיות. ניסיונות של המוחזקים במתקן לכסות את מקור האור באמצעים פרוביזוריים נגדע בידי הסוהרים (המבקרים הרשמיים נוכחו לדעת בעצמם כי ישנה בעיה אקוטית בכל הנוגע לתאורה).

36. נראה שהמשיב עצמו מודע ומודה בבעייתיות שבהותרת אור דולק 24 שעות ביממה, ולכן הוא מודיע לבית המשפט הנכבד כי הוא בוחן מחדש את מדיניותו בנדון, תוך שהוא תר אחר פתרון טכנולוגי שיאפשר עמעום של האור בכדי שהמוחזקים בתאי הצינוק יבדילו בין יום ללילה.

37. נזכיר, שהכלואים מוחזקים בתאים ללא מקור אור חיצוני, כך שהם מצויים בחסך חושי מתמשך. באם נוסיף לזה את העובדה שהאור דולק בתאם 24 שעות ביממה, יחד עם השעות הארוכות במהלכן הם נחקרים חקירות אינטנסיביות וקשות, עולה כי מדובר בתנאי כליאה קשים ובלתי אנושיים, שאינם עולים בקנה אחד עם הדין, הן הישראלי והן הבינלאומי.

38. לאור זאת, לא ניתן להסתפק בהבטחה העמומה של המשיב כי יבחן את הסוגיה. העותר יבקש מבית המשפט הנכבד להורות למשיב לקבוע מסגרת זמנים לסיום הבחינה, כשבסיומה יובהר טיב הפתרון המוצע לבעיית התאורה.

הסוגיות העולות מעיון בדו"חות הביקור

39. מעבר לשתי הנקודות הללו, המשיב מציג בגוף תגובתו תמונת מצב לפיה הכל תקין מבחינת תנאי הכליאה באגף. אולם, עיון מדוקדק בדו"חות הביקור מעלה כי ישנם היבטים מטרידים

- נוספים שלהם על המשיב להידרש בכדי שתנאי הכליאה באגף ייחשבו אנושיים ויעמדו בסטנדרטים הקבועים בדין.
40. גודל הצינוק; מדובר בנקודה חשובה ביותר, היורדת לשורש עמידתו (או אי-עמידתו) של המשיב בסטנדרטים הנדרשים על-פי דין.
41. הכלואים באגף מעידים כי תאי הצינוק זעוריים, וכי כאשר מוחזקים בהם שני כלואים, אין מקום לשני הכלואים לישון על רצפת התא. כפי שפירטנו בגוף העתירה (סעי' 45), גודלו הממוצע של תא הצינוק, על-פי הערכתם הממוצעת של הכלואים, הוא 2.25 מ"ר.
42. המשיב מציין בסעיף 45 לתגובתו כי גודלם הממוצע של התאים הוא 4.5 מ"ר לפחות. דא עקא, מעיון בדו"חות הביקור, עולה כי התמונה כלל אינה כפי שהוצגה.
43. המלצה אחת של המבקרים הרשמיים מיום 22.12.13 היתה כי יוכנסו מיטות לתאי הצינוק, בכפוף לשיקולי בטיחות. התייחסות שב"כ (מדוע שב"כ ולא המשיב?) להמלצה זו היתה כי **לא ניתן להכניס מיטות לתאים בשל קוטנם של אלה** (עמ' 7 לדו"ח).
44. בנוסף, בטבלה בעמ' 3 של דו"ח הביקור מה-22.12.13 נכתב כי "לא נלקחו או התקבלו נתונים מדויקים לגבי גודל התא, אך ההתרשמות היא מתאים קטנים מאוד ביחס לתפוסה שאמורים לאכלס" (ההדגשה שלי – ד.ש.).
45. בטבלה המופיעה בעמ' 3 של דו"ח הביקור מה-22.1.15 נכתב לגבי גודל התאים כי "לא התקבלו נתונים מדויקים. התאים שראינו נראים קטנים...".
46. בטבלה המופיעה בעמ' 8 בדו"ח הביקור מיום 6.12.15 נכתב כי "...ביקשנו אך טרם קיבלנו מגורמי שב"כ או שב"ס גדלים מדויקים של התאים ומפאת חלוף הזמן מיום הביקור אנו מפיצים הדו"ח ללא נתון מדויק זה" (ההדגשה שלי – ד.ש.).
47. הנה כי כן, לא ברור על מה מסתמך המשיב בקובעו כי גודלם של התאים באגף הינו לכל הפחות 4.5 מ"ר. דו"חות הביקור עצמם מעידים אחרת. לכל הפחות, עולה מהם כי המשיב (והשב"כ?) מתחמקים מקביעה מדויקת של גודל התאים באגף. בכל הזהירות, נראה כי התחמקות זו אינה מקרית. יש בה כדי להעיד על כך שהתאים באגף רחוקים מאוד מהסטנדרט הקבוע בדין, שהינו 4.5 מ"ר לאסיר.
48. לא זו בלבד שהמשיב מתחמק מלמסור נתונים מדויקים לגבי גודל התאים, הרי שהוא מצהיר במפורש שאינו כפוף כלל לסטנדרט הקבוע בדין, מאחר שבהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), תשנ"ז-1997, תאים שנבנו עובר לתחילת תוקפן של התקנות פטורים מעמידה בסטנדרט המינימאלי.
49. בכל הכבוד, אין בידי טענה זו להתקבל עוד. מאז התקנת התקנות חלפו קרוב לעשרים שנים. המשיב אינו יכול להוסיף ולהסתתר מאחורי הוראות מעבר, תוך שבני אדם מוחזקים במשמורתו בתנאים לא אנושיים ובצפיפות מחרידה.
50. בנושא זה אף החליט בית המשפט הנכבד ביום 25.1.16 להוציא מלפניו צו על תנאי בבג"ץ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' השר לביטחון פנים**, במסגרתו מצווה בית המשפט כי ייצא מלפניו צו על תנאי מדוע לא יבטיח המשיב בתוך זמן סביר לכל כלוא שטח מחיה הולם ויינקטו צעדים לשם כך (בין היתר, קביעת שטח המחיה הולם לאסיר, הכנת תוכנית שתקבע את דרכי הפעולה להשגת שטח מחיה הולם לאסיר וקביעת לוח זמנים בטוח סביר למימוש התוכנית שתקבע). עוד מצווה המשיב לנמק מדוע לא ינקוט באופן מיידי בצעדים הדרושים על מנת להבטיח לכל אסיר שטח מחיה של 4 מ"ר (ללא שטח השירותים והמקלחת) הדרוש למניעת ענישה אכזרית, בלתי אנושית או משפילה.

51. למשיב דכאן, וליתר המשיבים במסגרת הבג"ץ דלעיל, ניתנו 120 ימים בכדי לענות לצו.
- העתק ההחלטה והצו על תנאי מצורף ומסומן ע/14.
52. מכל האמור לעיל בנוגע לגודלם של התאים נראה כי תשובת המשיב, כפי שהובאה בתגובה המקדמית, היא מתחמקת במקרה הטוב, ומטעה במקרה הרע. בית המשפט הנכבד עצמו נדרש לכך במסגרת ההליך שהוזכר למעלה. הסוגיה אקוטית אף יותר בענייננו שלנו, מאחר שמדובר בעצורים הנתונים לחקירת שב"כ, כך שהחזקתם בתנאים של צפיפות לא אנושית, המהווים יחס לא אנושי ואכזרי, מרעה את מצבם הקשה ממילא, ופוגעת אף בזכותם להליך הוגן.
53. לא ניתן לפטור את המשיב בלא כלום בנקודה זו, ועליו להידרש לכך, בהוראת בית המשפט הנכבד.
54. היגיינת הצינוק; בסעיף 38 לתגובה מוסר המשיב כי תאי המעצר מנוקים בכל יום על-ידי עובד נקיין.
55. אולם, עיון בדו"ח הביקור מיום 6.12.15 מעלה כי לא כך הם פני הדברים; בעמ' 6 שם מצוין כי התא מנוקה על-ידי איש הניקיון כאשר הוא מתפנה מכלואים. אולם, מה קורה באם תא אינו מתפנה? ניתן להבין מזה שאיש הניקיון לא מנקה את התא. דא עקא, שלעצורים לא מסופקים חומרי ניקיון, כך שאינם יכולים לנקות את התאים בעצמם.
56. מכאן עולה שישנה בעיית היגיינה בתאים (העניין מוחמר בהתחשב בעובדה שאין הפרדה בתאים בין בור הספיגה המשמש כשירותים לבין יתר התא), ועל המשיב להידרש לכך.
57. בגדים להחלפה; בסעיף 47 לתגובה המקדמית רומז המשיב עצמו כי ישנה בעיה בסוגיית האספקה של בגדים להחלפה לכלואים באגף.
58. עיון מדוקדק בדו"חות הביקור שצורפו מעלה כי הבעיה אכן קיימת, ותועדה על-ידי המבקרים. בעמ' 6 של דו"ח הביקור מה-22.12.13 מצוין כי אחד האסירים אותו ריאיינו המבקרים הליון כי לא החליף בגדים (כולל בגדים תחתונים) מזה 15 יום.
59. בעמ' 5-6 לדו"ח הביקור מה-22.1.15 מצוין כי שני האסירים אותם ריאיינו המבקרים הליון על כך שלא קיבלו בגדים להחלפה(הן עליונים והן תחתונים).
60. בעמ' 10 לדו"ח הביקור האחרון מה-6.12.15 מצוין כי האסיר אותו ריאיינו המבקרים הליון כי הוא לובש את אותה חולצה לבנה במשך שבועיים ימים וכי לא סופקה לו גופייה חלופית על אף בקשתו.
61. הנה כי כן, עולה כי הנושא של היגיינה אישית ובגדים להחלפה הוא נושא ששב ועולה בכל ביקור רשמי, ונראה שאינו מטופל. על-כן בית המשפט הנכבד צריך להורות למשיב להידרש לעניין בדחיפות, בשל הפגיעה הקשה והנמשכת בכבודם של הכלואים באגף.
62. סוגיית המזון; מהתצהירים שצורפו לעתירה עולה תמונה קשה בכל הנוגע לאיכות המזון המסופק לכלואים באגף. המצהירים מעידים כי איבדו ממשקלם באופן ניכר בעת החזקתם באגף, מה שמעיד על תזונה לקויה ביותר.
63. המשיב צירף לתגובתו מה שנחזה להיות תפריט יומי, אולם לא נראה כי ישנו קשר כלשהו בין הכתוב בתפריט לבין מה שאוכלים המוחזקים באגף במציאות: כותרת המסמך היא "שבוע 2 פלילי", כאשר עסקינן בכלואים המסווגים "ביטחוניים"; עיון בתפריט מעלה פריטי מזון שלא היו מביישים מסעדה, לא ברור הקשר בין פריטים אלו לבין מה שדיווחו שאכלו הכלואים.

64. בנוסף, עיון בדו"חות הביקור שצורפו לתגובה מעלה כי המבקרים הסתפקו בדברים שנמסרו להם בעל-פה על-ידי כלוא או שניים. הם לא ביקרו במטבח האגף, לא ביקשו לראות מנה לדוגמא, לא שהו במקום בעת שחולקה ארוחה. זהו פגם רציני בדו"חות, מאחר שמזון הוא יסוד קיום בסיסי, ובהיעדר כמות מספקת של מזון באיכות סבירה נפגעים כבודם ובריאותם של הכלואים, ויכולתם לעמוד בחקירה אינטנסיבית נפגעת אנושות. על המשיב להידרש לנושא.

סיכומם של דברים

65. עתירה זו עוסקת בנושא אקוטי והומניטארי ממדרגה ראשונה. מעבר לפגיעה הקשה בכבודם הבסיסי של הכלואים המוחזקים באגף בשל תנאי המחיה השוררים במקום, אותם תנאי כליאה קשים פוגעים בזכותם להליך הוגן – לא ניתן לצפות מאף אדם לעמוד בחקירת שב"כ אינטנסיבית כאשר הוא מוחזק בתנאים שאינם אנושיים.

66. בנוסף, התנאים השוררים באגף מהווים יחס לא אנושי, אכזרי ומשפיל, האסור מתוקף האמנה נגד עינויים, עליה ישראל חתומה ולה היא מחויבת.

67. המשיב מבקש מבית המשפט הנכבד לדחות את העתירה על הסף בשל שתי עילות. האחת מופרכת (הציפייה הלא ריאלית שהכלואים יגישו עתירות עצירים בנוגע לתנאי הכליאה), השנייה מקוממת ומוטב שלא היתה מועלית.

68. המשיב הבין כנראה שלא ניתן להסתפק בכך בנסיבות, ופירט בתגובתו את המצב העובדתי לשיטתו, ואף צירף לתגובה דו"חות של ביקורים רשמיים שנערכו באגף לאחרונה.

69. כפי שהדגמנו לעיל, התגובה עצמה (על אף הניסיון לייפות את הדברים) מעלה סוגיות הדורשות טיפול יסודי נוסף (בפרט נושא ההפרדה בין תאי הצינוק לבורות הספיגה שמשמשים שירותים, וסוגיית התאורה הקבועה בתאים).

70. עוד הראינו, כי עיון בדו"חות הביקור (הבעייתיים לכשעצמם) מעלה סוגיות טורדות רבות אחרות, שלא זוכות לטיפול על-ידי המשיב, ופוגעות בזכויות יסוד של הכלואים במקום (גודל התאים, ההיגיינה בהם, היגיינה אישית של הכלואים והמזון אותו הם מקבלים).

71. בדו"ח הביקור האחרון מיום 6.12.15 מצוין במפורש (בעמ' 3 שם) כי האגף לא שופץ מאז הקמתו בתחילת שנות ה-90. לאור כל האמור לעיל והממצאים שהובאו, נראה כי הגיעה העת שהמשיב ייקח את העניינים לידי וישפץ את האגף מן היסוד, תחת למצוא פתרונות טלאי על טלאי. זאת, כדי שיעמוד בסטנדרטים הנדרשים בדין וכדי שתיפסק הפגיעה הקשה בזכויותיהם של הכלואים המוחזקים במקום (פתרון דומה נקט המשיב במתקן החקירות בפתח-תקווה, ראו סעיפים 72-75 לעתירה).

72. לכן יוסיף ויבקש העותר מבית המשפט הנכבד כמבוקש בעתירה, שיוציא מלפניו צו על תנאי ויורה למשיב לשפר את תנאי הכליאה באגף כמפורט לעיל, וכי עד לשיפוץ האגף לא יחזיק עוד כלואים במקום.

ירושלים, 4 בפברואר 2016

דניאל שנהר, עו"ד
ב"כ העותר

(ת.ש. 88915)